

Základní škola a Mateřská škola Vrbovec

671 24 Vrbovec, Vrbovec 143, tel.: 515 230 171, IČ: 750 03 872, E-mail: reditelna@zsmsvrbovec.cz

č.j. ZSVR 195/2021

platný od 1. 9. 2021

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání mateřské školy byl vytvořen v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání na základě ustanovení č. 82 / 2015 Sb., a zákona č. 178/ 2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Byl zpracován na základě pravidelné evaluační činnosti a po celkové analýze uplynulého období. Projednán a schválen byl na pedagogické radě.

ŠVP bude aktualizován dle potřeby a zkušeností s provozem, výchovou a vzděláváním v mateřské škole.

Obsah ŠVP

1. Identifikační údaje

2. Charakteristika mateřských škol (Dyjákovičky, Vrbovec)

3. Podmínky vzdělávání

- 3. 1. věcné podmínky
- 3. 2. životospráva
- 3. 3. podmínky psychosociální
- 3. 4. organizace
- 3. 5. řízení mateřské školy
- 3. 6. personální a pedagogické zajištění
- 3. 6. 1. personální zajištění MŠD
- 3. 6. 2. personální zajištění MŠV
- 3. 7. spoluúčast rodičů
- 3. 8. podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami
- 3. 8. 1 jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka
- 3. 9. podmínky pro vzdělávání dětí nadaných

4. Organizace vzdělávání

- 4. 1. bližší charakteristika MŠ
- 4. 2. kritéria přijímání, zařazování do tříd

5. Charakteristika vzdělávacího programu

- 5. 1. vzdělávací oblasti dle RVP
- 5. 2. zaměření MŠ
- 5. 3. dlouhodobé cíle ŠVP
- 5. 4. metody a formy vzdělávání
- 5. 5. popis průběhu vzdělávání dětí s ŠVP, tvorba realizace a vyhodnocování PLPP, IVP, vzdělávání dětí nadaných

6. Autoevaluace mateřské školy a hodnocení výsledků vzdělávání

- 6. 1. předmět evaluace
- 6. 2. Metody a techniky evaluace
- 6. 2. 1. Evaluace na úrovni třídy
- 6. 2. 2. Evaluace na úrovni školy
- 6. 3. Časový plán evaluace
- 6. 4. Odpovědnost učitelů a dalších pracovníků

7. Vzdělávací obsah

- 7. 1. Přehledná tabulka MŠD
- 7. 2. Přehledná tabulka MŠV
- 7. 2. 1. Charakteristika bloku Podzim
- 7. 2. 2. Charakteristika bloku Zima
- 7. 2. 3. Charakteristika bloku Jaro
- 7. 2. 4. Charakteristika bloku Léto
- 7. 3. Vzdělávání dětí od dvou do tří let
- 7. 3. 1. Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let
- 7. 3. 1. 1. Dítě a jeho tělo – oblast biologická
- 7. 3. 1. 2. Dítě a jeho psychika – oblast psychologická
- 7. 3. 1. 3. Dítě a ten druhý – oblast interpersonální
- 7. 3. 1. 4. Dítě a společnost – oblast sociálně-kulturní
- 7. 3. 1. 5. Dítě a svět – oblast environmentální
- 7. 4. Rámcové cíle
- 7. 4. 1. Rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání
- 7. 4. 2. Osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
- 7. 4. 3. Získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevovat se jako samostatná osobnost působící na své okolí
- 7. 5. Klíčové kompetence
- 7. 5. 1. Kompetence k učení
- 7. 5. 2. Kompetence k řešení problémů
- 7. 5. 3. Kompetence komunikativní
- 7. 5. 4. Kompetence sociální a personální
- 7. 5. 5. Kompetence činnostní a občanské kompetence

1. Identifikační údaje

Adresa: ZŠ a MŠ Vrbovec, Vrbovec 143, 671 24 Vrbovec

Telefon: 515 230 171

E-mail: reditelna@zsmsvrbovec.cz

www. zsvrbovec.cz

Ředitelka: Mgr.Galina Blahová

Zřizovatel: Obec Vrbovec

IČO: 750 03 872

Odloučené pracoviště: Mateřská škola Dyjákovičky

Adresa: Dyjákovičky 2, Znojmo, 669 02

Telefon: 515 230 628

E-mail: msdyjakovicky@email.cz

Odloučené pracoviště: Mateřská škola Vrbovec

Adresa: Vrbovec 29, 671 24 Vrbovec

Telefon: 515 230 160

E-mail: msvrbovec@seznam.cz

ŠVP PV – č. j. ZSVR

Zpracovatelé: vedoucí učitelky obou MŠ, ředitelka ZŠ

Zřizovatel: obec Vrbovec

2. Charakteristika mateřských škol Dyjákovičky a Vrbovec

Obě mateřské školy v Dyjákovičkách i ve Vrbovci nabízejí příjemné, klidné, rodinné prostředí. Současná kapacita obou MŠ je 100 dětí tj. 50 dětí v Dyjákovičkách a 50 dětí ve Vrbovci. (2+2 třídy) Ve třídách jsou rozděleny na mladší a starší. Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku od 2 do zpravidla 6 let.

V obou MŠ je 7 učitelek, 3 asistentky, 2 školnice a 4 kuchařky

2. 1. MŠ- Dyjákovičky

Mateřská škola v Dyjákovičkách byla postavena pro děti z okolních vesnic s kapacitou tří tříd. Slavnostní zahájení proběhlo 1. září 1985. Protože však počet narozených dětí v posledních letech klesal, postupně se mateřská škola stala školou dvoutřídní. Mateřská škola je pavilonového typu. Přední dvoupatrová budova je zřizovatelem pronajata firmě, která se zabývá tiskařskými službami.

V roce 2016 byla provedena rekonstrukce střechy, fasády a oken. V zadní části objektu byla postavena pergola.

Zbývající dva pavilony slouží školní kuchyni a mateřské škole. Jsou jednopatrové, jejich technický stav je dobrý.

Střední pavilon je podsklepený. Ve sklepě je kromě skladových místností umístěna kotelna na plynové topení. V patře se pak nachází školní kuchyně, kancelář vedoucí stravování, šatna pro zaměstnance, kuchyně se sociálním zařízením a sprchovým koutem, sklad potravin, místnost s mrazícím zařízením a místnost se škrabkou. V téže budově se nachází i kancelář, kabinet s pomůckami, místnost uklízečky, sklad čisticích prostředků.

V posledním pavilonu jsou 2 třídy.

2. 2. MŠ - Vrbovec

Mateřská škola ve Vrbovci je tradiční. K jejímu provozu obec využila starší rodinný dům se zahradou. Proto jsou všechny úpravy limitovány prostorem. Budova mateřské školy je ve středu obce, je přízemní, nachází se v ní kuchyň a jídelna, dvě třídy, stabilní lehárna /pro 1.třídu/, sklad na lůžkoviny/pro 2.třídu/, dvě šatny, společné hygienické zařízení, umývárna, šatna pro zaměstnance, dva sklady na pomůcky a sklad čisticích prostředků. Samostatné hygienické zařízení má kuchařka a ostatní zaměstnanci školy. Budova má sklepní prostory, v jedné části je prádelna a ve druhé je kotelna na plynové topení.

Budova mateřské školy byla v letech 2001-2002 zrekonstruována proběhla oprava střechy, výměna oken za plastová, byla zhotovena nová fasáda. V roce 2016 (v létě) byla uskutečněna rekonstrukce dvou zadních tříd, podlahové topení, podlahy, omítky, dveře i nábytek.

3. Podmínky vzdělávání

3. 1. Věcné podmínky :

3. 1. 1. MŠ- Dyjákovičky

Nově zrekonstruovaná třída je využívána pro mladší děti, nazvána je „Motýlková třída“ dále se zde nachází třída původní avšak s celou řadou nového vybavení včetně stolečků. Dětský nábytek, tělocvičné nářadí, hygienické zařízení i vybavení pro odpočinek dětí, je přizpůsobeno antropometrickým požadavkům, odpovídajícím počtu dětí, je zdravotně nezávadné a bezpečné. Vybavení hračkami, pomůckami, materiály a doplňky odpovídá počtu dětí i jejich věku, je průběžně obnovováno a doplňováno. Hračky a učební pomůcky jsou umístěny tak, aby je děti dobře viděly a mohly si je samostatně brát a zároveň se vyznaly v jejich uložení.

MŠ nemá tělocvičnu, obě třídy jsou vybaveny základním cvičebním nářadím (žebřiny, švédské lavičky). Proto postupně upravujeme školní zahradu tak, aby podporovala pohyb dětí a byla přístupná a funkční po celý rok.

V MŠ jsou šatny dětí a šatna učitelek se sociálním zařízením a sprchovým koutem. Sklad hraček a kuchyňku pro přípravu stravy. MŠ má stolečky s kelímky na dodržování pitného režimu.

Zahrada je dostatečně velká, z větší části zatravněná plocha. Je zde umístěna moderní herní sestava, dvě krytá pískoviště a domeček na hračky. Zastínění je realizováno slunečníky, slunečními zástěnami a pergolou, která je dostatečně velká.

Děti se zde mohou pohybovat volně, avšak s dodržováním daných pravidel.

3. 1. 2. MŠ - Vrbovec

Dětský nábytek, tělocvičné nářadí, zdravotní hygienické zařízení i vybavení pro odpočinek dětí jsou přizpůsobeny antropometrickým požadavkům, odpovídajícím počtu dětí, jsou zdravotně nezávadné a bezpečné. Prostorové uspořádání vyhovuje skupinovému i individuálnímu činnostem dětí.

Vybavení hračkami, pomůckami, materiály a doplňky odpovídá počtu dětí, je zdravotně nezávadné a bezpečné. Vybavení hračkami a pomůckami je průběžně doplňováno a modernizováno. Hračky jsou umístěny tak, aby je děti dobře viděly a mohly si je samostatně brát a věděly, kam je mají uložit zpět.

MŠ nemá tělocvičnu, ale děti pravidelně cvičí v tělocvičně základní školy. Pohybové chvílky mají děti ve svých třídách, v létě na dvorku a na zahradě.

Zahrada je součástí budovy MŠ je zatravněná a stíní ji vzrostlé stromy. V roce 2013 byla na hřišti MŠ instalována velká herní sestava, zahradní domek, houpačky a pískoviště. Obě pískoviště jsou zakrytá rolovatelným prodyšným krytem a stíněna slunečníky. Součástí MŠ je také vydlážděný dvůr, který je využíván zejména v době nepříznivého počasí. Součástí dvorku je skluzavka, stolky s lavičkami a rohový altán, který byl také nově vybudován. V roce 2021 byla MŠ rekonstruována. Vznikly samostatné toalety pro druhou třídu. Průchozí toalety využitelné pro děti na dvorku, zázemí MŠ, hračkárna.

3. 2. Životospráva

3. 2. 1. MŠ Dyjákovičky

Stravování

Stravování zajišťuje školní jídelna, která je součástí MŠ. Dětem je zajištěna plnohodnotná a vyvážená strava (dle platných předpisů). Jídlo pro děti připravuje zkušená kuchařka. Náš jídelníček sestává nejen z klasické české kuchyně, ale nabízí rovněž dostatek ovoce, zeleniny, cereálií i celozrnného pečiva. Chceme u dětí vypěstovat základy zdravého životního stylu. Mezi pokrmy jsou dodržovány vhodné intervaly – max. 3 hodiny mezi jídly. Je dodržován pitný režim dětí.

Stravování probíhá ve třídách MŠ.

Pití – je zajišťováno průběžně, děti mají k dispozici stolky s kelímky. Děti pijí dle vlastní potřeby.

Pobyt venku

Pobyt venku je každodenní - dle počasí. Většina času pobytu venku je věnována individuálnímu pohybu ve vymezeném prostoru, s ohledem na bezpečnost dětí. Máme pravidelný režim a řád, ve kterém je prostor reagovat na momentální situace – např. hezké slunečné počasí, sníh... což je důvod k převedení řízené činnosti ven, do přírody.

Děti spící a odpočívající

Děti spí v pyžamech na lehátkách s lůžkovinami. Pokud se dětem spát nechce, mohou pouze odpočívat. Do spaní děti nikdo nenutí.

3. 2. 2. MŠ Vrbovec

Stravování

Stravování zajišťuje školní jídelna, která je součástí MŠ. Dětem je zajištěna plnohodnotná a vyvážená strava /dle platných předpisů/. Jídlo pro děti připravuje zkušená kuchařka. U dětí dodržujeme základy zdravého životního stylu. Pokrmy jsou dětem nabízeny v tříhodinových intervalech. Je dodržován pitný režim dětí. Pití je součástí stravování, děti mají k dispozici samoobslužný koutek s várnici s čajem nebo ovocnou šťávou. Hrníčky mají děti vlastní.

Pobyt venku

Pobyt venku je každý den – dle počasí. Většina času pobytu venku je věnován individuálnímu pohybu ve vymezeném prostoru, s ohledem na bezpečnost dětí. MŠ reaguje na změny počasí. Během letních měsíců jsou děti co nejvíce venku.

Děti spící a odpočívající

Děti 1. třídy (mladší) spí v pyžamech na lehátkách s lůžkovinami MŠ ve stabilní lehárně. Děti druhé třídy si za pomoci školnice a učitelky samy rozkládají a skládají matrace a lůžkoviny. Také se převlékají do pyžam, ale pokud se jim nechce spát, odpočívají. Větší část odpočinku děti poslouchají čtené nebo reprodukováné pohádky. Do spaní děti nikdo nenutí.

3. 3. Podmínky psychosociální

Všichni zaměstnanci školek vytvářejí dětem takové podmínky, aby se cítily spokojeně, jistě a bezpečně. Nové děti mají možnost se postupně adaptovat na nové prostředí – nabízíme adaptační režim dle domluvy s rodiči. Všechny děti mají ve školce stejná práva, stejné povinnosti, nikdo není znevýhodňován či naopak. Jsou stanovena jasná pravidla chování. Pedagogický přístup se projevuje přímou, vstřícnou a naslouchající komunikací pedagoga s dětmi. Zbytečné organizování a podporování nezdravé soutěživosti je vyloučeno, násilí je nepřipustné. Učitelky zatěžují děti přiměřeně jejich možnostem, děti mají možnost kdykoliv relaxovat v klidných koutcích tříd. Vzdělávací nabídka je dětem blízká, pochopitelná a přiměřeně náročná. Ve vztazích mezi dětmi a dospělými panuje vzájemná důvěra, tolerance, zdvořilost a solidarita. Učitelky se věnují neformálním vztahům dětí ve třídě a nenásilně je ovlivňují prosociálním směrem – prevence šikany aj. sociálně patologické jevy, je vzorem pro děti, podporuje, oceňuje a chválí. Děti mají dostatek volného pohybu nejen na zahradě, ale v rámci možností i ve třídě

3. 4. Organizace

Je zajištěn pravidelný denní řád, který je natolik flexibilní, že umožňuje organizaci činností dětí v průběhu dne přizpůsobit potřebám i aktuální situaci. Využíváme odpovídající formy a metody práce, zejména prožitkové a kooperativní učení hrou, kdy jsou činnosti dětí založeny na přímých zážitcích. Poměr spontánních a řízených činností je vyvážený, děti jsou podněcovány k individuálním aktivitám. Děti mají dostatek času i prostoru, aby mohly započatou hru dokončit nebo v ní pokračovat. Jsou vytvářeny vhodné podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti dětí. Je dbáno na soukromí dítěte, pokud to potřebuje. Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí.

Provoz školy

Mateřská škola je otevřena od 6.30 do 16.00 hodin. Rodiče přivádějí děti zpravidla do 8.00 hodin. Po dohodě s učitelkou mohou dítě přivést i mimo určený čas.

Přijímání dětí

Při přijímání dětí do mateřské školy vycházíme z kritérií a místních podmínek. Každému nově přichozímu dítěti je umožněna přiměřená doba na adaptaci a jsou navozeny potřebné podmínky pro nenásilné začlenění. Dle potřeby se rodič po domluvě s učitelkou může zapojit do programu třídy a tím usnadnit svému dítěti zvyknout si na nové prostředí.

Kapacita MŠ

Obě mateřské školy mají maximální kapacitu 100 dětí, v každé 50, která je bez problémů naplněna. Tvoří je dvě třídy. Třídy jsou rozdělené dle věku dětí. A to na mladší a starší. Obě třídy a jejich učitelky spolu úzce spolupracují při plánování, výběru a náplni témat, činností i nadstandartních aktivit.

Časové rozvržení činností

je pouze orientační. Učitelka tvořivě reaguje na aktuální situaci, směřuje činnost dle zájmu dětí, dává jí větší prostor nebo zkracuje při nezájmu.

Denní režim

6.30 otevření MŠ, scházení dětí ve třídě k tomu určené

7.30 rozchod do tříd, herní a vzdělávací činnosti se zařazením svačiny 8.30-9.00

9.30 – 9.45 odchod na pobyt venku

11.00 – 11.15 návrat z pobytu venku

11.30 – 12.15 oběd a osobní hygiena

12.15 – 14.15 odpolední odpočinek respektující rozdílné potřeby dětí

14.15 – 14.30 hygiena, převlékání

14.30 – 15.00 odpolední svačinka

15.00 spojení tříd ve třídě k tomu určené, volné činnosti a aktivity dětí

16.15 uzavření MŠ

3. 5. Řízení mateřských škol

Mateřské školy jsou součástí Základní školy Vrbovec a jsou řízeny ředitelkou školy.

Za provoz, plánování, vzdělávání, komunikaci s rodiči a personál v mateřské škole zodpovídá vedoucí učitelka, která je pověřena vedením školy. Pravidelné schůzky vedoucích učitelek a ředitelky školy 1x za 14 dní, v případě potřeby častěji. Vedoucí učitelky spoluodpovídají za tvorbu a dodržování ŠVP, hospitační a evaluační činnost, odborně vedou další zaměstnance mateřské školy, kteří se podílejí na péči, výchově a vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními. Kontrolují vytváření a vyhodnocování PLPP, IVP a vedení povinné dokumentace. Zprostředkovávají komunikaci se zákonnými zástupci dětí. Sledují a dle potřeb MŠ plánují DVPP.

3. 6. Personální zajištění

Pedagogický sbor pracuje podle jasně vymezených a společně vytvořených pravidel. Učitelky se sebevzdělávají, aktivně přistupují i DVPP. Ředitel (vedoucí učitelka) sleduje udržení a další růst profesionálních kompetencí, vytváří podmínky pro další systematické vzdělávání. Služby učitelů jsou zajišťovány tak, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna optimální pedagogická péče o děti. Je zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů každý den v každé třídě minimálně v rozsahu dvou a půl hodin. Všichni zaměstnanci obou MŠ jednají, chovají se a pracují profesionálně, ve školkách poskytujeme specializované činnosti – logopedie, zdravotní cvičení. V případě, že pedagog není dostatečně kompetentní, zajišťujeme spolupráci s odborníky. (speciálními pedagogy, školními či poradenskými psychology, lékaři, rehabilitačními pracovníky aj.)

3. 6. 1. MŠ - Dyjákovičky

V současné době pracují v mateřské škole čtyři kvalifikované učitelky.

O bezproblémový chod školy se stará školnice. Jídlo připravuje jedna kuchařka a jedna pomocná kuchařka. Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny.

Všichni zaměstnanci školy se snaží dětem vytvářet takové prostředí, aby se zde cítily spokojeně. Vztahy mezi dospělými a dětmi jsou dobré.

Děti jsou pozitivně hodnoceny – nikdo není znevýhodňován nebo naopak. Děti jsou podporovány ve zvládnutí klíčových dovedností.

3. 6. 2. MŠ – Vrbovec

V mateřské škole pracují čtyři kvalifikované učitelky a jedna školní asistentka. O chod MŠ se stará školnice. Jídlo připravuje kuchařka. Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou vymezeny. Všichni zaměstnanci školy se snaží dětem vytvářet takové prostředí, aby se zde cítily spokojeně. Děti jsou pozitivně hodnoceny – nikdo není znevýhodňován nebo naopak. Podporují dítě nebát se, pracovat samostatně a důvěřovat si.

3. 7. Spoluúčast rodičů

MŠ spolupracuje s rodiči s cílem rozvíjet aktivity a organizovat činnosti ve prospěch dětí a prohloubení vzájemného výchovného působení rodiny a MŠ. Rodič má právo být informován o prospívání dítěte, o jeho krocích v rozvoji. S třídními učitelkami se domlouvá na společném postupu při výchově a vzdělávání dítěte. Rodiče mají možnost se podílet na dění v MŠ, účastnit se různých programů. Jsou pravidelně informováni o všem, co se v MŠ děje. Mají právo spolurozhodovat při plánování programu MŠ, při řešení vzniklých problémů. Tato práva může uplatnit ihned při konzultaci s učitelkami ve třídách, na schůzkách rodičů, s vedením školy.

Informace pro rodiče :

- schůzky s rodiči a zákonnými zástupci
- každodenní kontakt s rodiči
- nástěnky a vývěsky
- akce MŠ
- dotazníky, ankety
- informace o zařízení na internetové adrese : www.zsmsvrbovec.cz

3. 8. Podmínky vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Tyto děti mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření, která realizuje mateřská škola. Podpůrná opatření 1. stupně uplatňuje mateřská škola bez doporučení poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory.(PLPP)

Podpůrná opatření 2. -5. stupně lze uplatnit pouze s doporučením ŠPZ. IVP zpracovává MŠ na základě doporučení ŠPZ.

V MŠ jsou vytvořeny optimální podmínky k rozvoji osobnosti každého dítěte, maximálnímu využití vzdělávacího potenciálu s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje učitelka s dalšími odborníky, využívá služby ŠPZ.

Pro vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními MŠ zabezpečují (umožňují):

- uplatňování principu diferenciacce a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem i metod vzdělávání
- realizaci všech stanovených podpůrných opatření
- osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení
- spolupráci se zákonnými zástupci dítěte, školskými poradenskými zařízeními, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství
- snížení dětí ve třídě v souladu s právními předpisy
- přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření

3. 8. 1. Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

- Děti-cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Pokud rodiče sami neovládají český jazyk na úrovni rodilého mluvčího, nemohou své děti v poznávání českého jazyka přímo podpořit a děti se ocitají ve znevýhodněné pozici. Je třeba věnovat zvýšenou pozornost tomu, aby dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka začala být poskytována jazyková podpora již od samotného nástupu do mateřské školy.
- Při práci s celou třídou je třeba mít na vědomí, že se v ní nacházejí i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, uzpůsobit tomu didaktické postupy a děti cíleně podporovat v osvojování českého jazyka. Mateřské školy poskytují dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.
- Zvláštní právní úprava platí pro mateřské školy, kde jsou alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání (v případě lesní mateřské školy v jednotlivém území, kde zejména probíhá pedagogických program a kde má škola zázemí). V takovém případě zřídí ředitel mateřské školy skupinu nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.
- Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne. Ředitel mateřské školy může na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy. Při přechodu na základní školu by děti s nedostatečnou znalostí českého jazyka měly mít takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky a dosáhnout školního úspěchu. Podpůrným materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání, který lze využívat při individualizované práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka již od nástupu do mateřské školy.“.

3. 9. Podmínky vzdělávání dětí nadaných

V předškolním věku dítě prochází obdobím nerovnoměrného a skokového vývoje, mnohdy je těžké odlišit nadání od akcelerovaného vývoje v určité oblasti.

Dítě, které vykazuje známky nadání je podporováno. Je stimulován rozvoj potenciálu včetně různých druhů nadání, aby se mohla nadání projevit, uplatnit a rozvíjet. MŠ realizuje všechna stanovená podpůrná opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí v rozsahu 1. - 4. stupně podpory.

4. Organizace vzdělávání

4. 1. Bližší charakteristika

V obou MŠ celkem 4 třídy – Dvě třídy v MŠ v Dyjákovičkách, dvě ve Vrbovci. Ve třídách jsou heterogenní skupiny dětí s přihlédnutím k věku rozděleny na mladší a starší. V každé třídě je povolena výjimka z počtu dětí na 25. Tomu odpovídá i zázemí mateřských škol.

V obou mateřských školách je odbornou individuální péčí rozvíjena dětská tvořivost, schopnosti i talent.

V obou mateřských školách klademe důraz na individuální přístup, při práci uplatňujeme formy a metody práce, které mají za úkol:

- nenásilnou formou seznámit děti s reálným životem

Dítě má větší odpovědnost. Dítě má možnost volby **učitelka slouží jako poradce a pomocník**, činnosti nabízí. Dítě má možnost seznámit se s reálným životem hlavně praktickou činností a v nesoutěživém prostředí, ve kterém může každý v něčem vyniknout.

- všímat si, naslouchat, komunikovat, prosadit se, rozhodnout

Dítě si v mateřské škole si zvyká na určitý režim, učí se naslouchat druhým, komunikovat, prosadit se, rozhodnout se, všímat si a rozumět věcem i mimo své blízké okolí.

- podporovat zdravou výživu a zvýšení tělesné aktivity

Dítě v mateřské škole posiluje svoji tělesnou zdatnost a obratnost. Klademe důraz na otužování, zdravou stravu a pitný režim, život bez nadváhy s dostatkem pohybu a se správným držení těla, duševní pohodu, prevenci užívání návykových látek.

- spolupracovat s rodinou a základní školou

Nutnost vzájemně se informovat, spolupracovat.

- obohacovat citový život dítěte, vést k estetickému

Dítě samostatně objevuje a tvoří, podílí se na okolním estetickém prostředí a obohacuje svůj život novými prožitky.

4. 2. Přijímání dětí

Každoročně jsou děti přijímány do mateřské školy na základě žádosti a potvrzení od dětského lékaře. Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku od 2 do zpravidla 6 let.

S účinností od 1. 9. 2017 je předškolní vzdělávání **povinné** od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě **dosáhne pátého roku věku**.

S účinností od 1. 9. 2017 školský zákon stanovuje přednostní přijímání dětí, které před začátkem školního roku dosáhnou nejméně čtvrtého roku věku, a od 1. 9. 2018 nejméně třetího roku věku, od 1. 9. 2020 nejméně druhého roku věku. Děti se speciálními vzdělávacími potřebami jsou zařazovány do běžných tříd.

Pro přijímání do mateřských škol Dyjákovičky a Vrbovec jsou stanovena kritéria:

Kritérium		Bodové ohodnocení
Trvalý pobyt dítěte	Trvalý pobyt v obci	5
	Nemá TP v obci	1
Věk dítěte**	4 roky věku	5
	3 roky věku	3
	2 roky věku	1
Individuální situace dítěte	MŠ navštěvuje sourozenec	2
	Nemá sourozence v MŠ	1
	Dítě se SVP	3

**** Bez ohledu na bodové hodnocení bude přednostně v souladu s ustanovením školského zákona vždy přijato dítě před nástupem do školy, šestileté, pětileté.**

Děti jsou zpravidla zařazovány do tříd podle věku mladší a starší.

5. Charakteristika vzdělávacího programu

5.1. Vzdělávací oblasti dle RVP PV

ŠVP vychází z přirozených změn ve společnosti a v životě dětí v souvislosti se střídáním ročních období. Je rozložen do čtyř integrovaných bloků. Ty se dále dělí do tří tematických celků s podtématy. Jednotlivá témata lze vhodně doplňovat, obměňovat, případně jinak upravovat dle potřeb učitelů, nebo vzniklé situace. Nástin vzdělávací nabídky v ŠVP je dále konkretizován ve třídním vzdělávacím programu.

Jednotlivá témata jsou pro děti motivována, logicky na sebe navazují, ale jsou na tolik variabilní, že se učivo prolíná. Program se zaměřuje na témata dětem blízká, na vše, co mohou vidět, pozorovat, vyzkoušet si. Cílem je vštípit dětem touhu po objevování, což je základ pro vstup do školy a celého života.

Integrované bloky zasahují různou měrou do všech vzdělávacích oblastí:

Dítě a jeho tělo

Dítě a jeho psychika

Dítě a ten druhý

Dítě a společnost

Dítě a svět

5. 2. Zaměření MŠ

Vycházíme z RVP PV, důraz klademe na zdravý životní styl. Máme všeobecné zaměření s velkou měrou individualizace. Děti podporujeme, rozvíjíme, nabízíme činnosti. U každého dítěte sledujeme jeho vývoj, v případě potřeby vypracujeme PLPP, IVP, který pravidelně vyhodnocujeme.

5. 3. Dlouhodobé cíle ŠVP

Vzdělávat a vychovávat jedinečné osobnosti, samostatné, sebevědomé, sebejisté, schopné přemýšlet v souvislostech, uvažovat tvořivě, čelit problémům. Jsme školou otevřenou rodičům, se kterými dlouhodobě spolupracujeme a komunikujeme. Ve vzdělávání dětí využíváme princip vzdělávací nabídky, individuální volby a aktivní účasti dítěte. Uplatňujeme moderní metody a formy práce.

5. 4. Metody a formy předškolního vzdělávání

Ve výchovně vzdělávacím programu se snaží učitelky poskytnout dostatek prostoru k vlastnímu vyjádření, jednání, uplatnění nápadů. Během dne střídají spontánní, řízené, skupinové i individuální činnosti.

Tvořivé hry a spontánní činnosti:

- volnost ve výběru hraček,
- možnost individuální a skupinové práce,
- uplatnění samostatnosti,
- využití komunikace,
- od příchodu dětí po pohybovou aktivitu před svačinkou,
- odpoledne po svačině a společné zájmové činnosti,
- při pobytu venku (dvorek, zahrada).

Tělovýchovné chvíle:

- jejich cílem je navození rušných aktivit, procvičení dechového a pohybového aparátu, podpora zdravého růstu,
- jsou zařazovány denně před svačinkou a při pobytu venku,
- nepravidelně při společných činnostech a odpoledních zájmových činnostech,
- pohybové hry, hry se zpěvem, překážková dráha, cvičení s hudbou (doprovod klavíru nebo CD, MC, zpěvu učitelky...), zdravotní cviky, taneční kroky...

Společné jídlo:

- podává se 3x denně (oběd a 2 svačinky),
- děti jsou vedeny k samostatnosti a sebeobsluze (v umývárně i při odnášení talířků a hrníčků od svačinky, při nalévání čaje z konvice, rozdávání příborů u oběda)
- při jídle jsou děti vedeny ke správnému používání a držení příboru, k správnému stolování, k čistotě kolem talíře,
- do jídla nenutíme, ale snažíme se vést děti alespoň k ochutnání různých druhů zeleniny nebo méně obvyklých druhů jídel.

Řízené a společné činnosti:

- prolínání všech výchov v řízených činnostech,
- dostatek motivace, využívání maňásků, pomůcek, obrázků, praktických ukázek, praktických činností,
- plnění plánovaných úkolů formou her,
- je řízena učitelkou, má stanovený cíl a vychází z potřeb a zájmů dětí,
- probíhají mezi dopolední svačinkou a pobytem venku,
- řízená společná činnost nebo hra může vzniknout kdykoli během dne.

Pobyt venku:

- formou vycházky nebo pobytu na školní zahradě, obecním hřišti
- dopřát dětem dostatek volnosti a přirozeného pohybu,
- vedeme děti k získávání poznatků o okolí.

Odpolední spánek a odpočinek:

Pro odpočinek na lehátku:

- četba knih -pohádky klasické i moderní
- podnícení zájmu o čtenářské aktivity – děti si nosí svoje oblíbené knihy
- poslech pohádek z CD -pohádky převážně od českých autorů

Alternativní klidové aktivity:

- výtvarná a pracovní činnost,
- pracovní listy – učení formou hry (pravá, levá strana – poznej, co chybí- uvolňovací cviky – počítání atd.)
- pohybová a taneční cvičení,
- básničky, básničky se cvičením,
- návlek drobných divadelních představení,

Individuální práce:

-se skupinkou dětí nebo s jednotlivci – rozvíjení individuálních předpokladů, talentů nebo podpora dětí s priznanými podpurnými opatřeními. Zakládání prací do portfolií. Sledování vývoje každého dítěte.

Hygiena a sebeobsluha:

- hygienické potřeby provádějí děti samostatně podle své vlastní potřeby, při požádání jim učitelka pomůže
- také v ostatních sebeobslužných činnostech jsou děti vedeny k samostatnosti při mytí rukou, oblékání, svlékání, ukládání oblečení na ramínka, skládání oblečení v šatně, při úklidu hraček
- děti jsou vedeny k ohleduplnosti a vzájemné pomoci.

5. 5. Popis průběhu vzdělávání dětí s SVP, tvorba realizace a vyhodnocování PLPP, IVP, vzdělávání dětí nadaných

Průběh vzdělávání odpovídá individuálním potřebám dětí. Při plánování a organizaci činností se uplatňuje princip individualizace a diferenciaci včetně určování obsahu, forem a metod vzdělávání. MŠ disponuje hračkami a učebními pomůckami na rozvoj jemné motoriky, pravo - levé orientace, logopedickými pomůckami a. j. Psychosociální klima podporuje tvůrčí atmosféru v MŠ. Vzdělávání je organizováno s ohledem na individuální potřeby dětí. V případě priznaných opatření 3. a vyššího stupně a doporučení ŠPZ je v MŠ posílána

personální složka o asistenta pedagoga, který podle pokynů učitelky rozvíjí schopnosti dítěte. Realizují se všechna stanovená podpůrná opatření, osvojují se specifické dovednosti v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřeným na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení. Se zákonnými zástupci dětí je individuální vývoj konzultován a jsou pravidelně informováni o pokrocích dítěte. Všechny sledované oblasti jsou monitorovány v individuálním portfoliu. PLPP a IVP je vyhodnocován čtvrtletně. Na hodnocení se podílejí učitelky dítěte a vedoucí učitelka. Pokud je potřeba je zajištěna spolupráce s ŠPZ, případně s odborníky mimo oblast školství. Dětem nadaným jsou nabízeny činnosti rozvíjející jejich nadání, problémové úkoly, hračky.

6. Autoevaluace mateřské školy a hodnocení výsledků vzdělávání

6. 1. Předmět evaluace

Předmětem evaluace je vzdělávací proces, podmínky, za kterých probíhá, i výsledky, jichž dosahuje mateřská škola, učitelky. Průběžně sledujeme, zaznamenáváme a vyhodnocujeme všechny konkrétně stanovené cíle a záměry. Na základě zjištění navrhuje a provádíme úpravy programů. Hodnotíme především vlastní práci, zvolené formy, metody a prostředky s ohledem na reakci dětí, na to, zda jsme děti zaujali, jestli zvolená činnost pro ně byla přínosem. Na co se zaměříme:

- zjistit úroveň naplňování cílů ŠVP
- sebekriticky zjistit a posoudit úroveň vlastní výchovně vzdělávací práce
- posoudit funkčnost ŠVP
- zhodnotit účelnost opatření k realizaci aktivního dodržování zásad zdravého životního stylu / pitný režim, pestrost jídelníčku/
- zhodnotit výsledky spolupráce rodiny a školy při zajišťování potřeb dítěte
- zhodnotit účinnost režimových opatření zaměřených na vytváření podmínek pro přirozené a prožitkové učení jako základní princip učení dětí předškolního věku
- zhodnotit míru spolupráce, konzultace učitelek o výchově a vzdělávání, sdělování zkušeností – pedagogické porady
- kvalita podmínek vzdělávání
- způsob zpracování a realizace ŠVP, TVP

6. 2. Metody a techniky evaluace

6. 2. 1. Evaluace na úrovni třídy

Provádí učitelky MŠ:

Po ukončení každého tématu hodnotí,

- zda se děti dostatečně s daným tématem seznámily
- zda byly splněny zadané úkoly, kterým dětem je třeba se ještě individuálně věnovat.
- zda byly využity vhodné formy řízených činností, individuální přístup,
- zda byl dán dostatečný prostor všem dětem, dostatek pohybu, přiměřená náročnost,

- zda zvolené činnosti děti zaujaly a byly dostatečně rozmanité, vhodnost pomůcek.
- zda jsou v MŠ pro jednotlivá témata vhodné podmínky, pomůcky, počet dětí ve třídě, vhodné prostory, režim dne atd.

Další hodnocení následuje po ukončení jednotlivých bloků. Na závěr školního roku je zhodnocena spolupráce se základní školou, obcí a s rodiči jednotlivých dětí. Do portfolií se průběžně zapisují, které úkoly dítě již zvládlo a ke kterému datu a na co je třeba se ještě zaměřit. Pokroky jsou konzultovány se zákonnými zástupci.

Portfolio obsahuje:

- kresebný materiál, pracovní listy s výpovědní hodnotou
- u dětí s SVP – PLPP, IVP, pravidelné vyhodnocování

6. 2. 2. Evaluace na úrovni školy

Provádí ředitelka školy s vedoucími učitelkami. Sledují a vyhodnocují podmínky výchovy a vzdělávání, materiální i technické vybavení, pomůcky... Toto je prováděno při pravidelných schůzkách ředitelky s vedoucími učitelkami, na hospitačních, radách a provozních poradách.

- Hodnocení práce v MŠ probíhá - písemně
 - každodenní slovní rekapitulací práce
 - předávání zkušeností z realizovaných činností mezi učitelkami

Metody a prostředky pro zpracování hodnocení

- školní vzdělávací program
- třídní plán
- školní řád
- portfolio dětí
- pozorování, opakované pozorování
- rozbor herních aktivit dítěte
- rozbor procesu učení / vhodné využití didaktických her a testů/
- rozbor jazykových projevů / úroveň komunikace/
- rozbor, analýza prací – kresba, malba, pracovní výrobek
- sociometrické metody / rozbor chování a jednání ve skupině, vztahy, postavení/
- rozhovory s dětmi, s rodiči, konzultace s odborníky
- dotazníky pro rodiče
- hospitační a kontrolní činnost vedení školy
- rozhovory s pedagogy a personálem školy
- sebereflexe pedagogů
- evaluace plnění výchovných cílů
- prohlídka prostor a vybavení školy
- závěry kontrolní činnosti ČŠI a zřizovatele
- zápisy z pedagogických a provozních rad
- finanční vypořádání dotací, vyúčtování a použití dalších prostředků

Hospitační a kontrolní činnost

- vedení školy v průběhu školního roku (VU, ZŘŠ, ŘŠ)
- vedoucí učitelka průběžně kontroluje prostředí mateřské školy a proces

- vzdělávání. Výsledky zaznamenává a projednává na pedagogických a provozních poradách.
- hospitační činnost vedoucí učitelka provádí dle plánu každý měsíc a dle aktuální potřeby při nejrůznějších aktivitách. Výsledek zapisuje a podá zpětnou vazbu učitelce. Případné nedostatky odstraní.
 - spokojenost s provozem vyjadřují rodiče dětí, jejich názory zjišťujeme při běžném denním styku, na rodičovských schůzkách i formou dotazníku
 - všechny zjištěné skutečnosti slouží jako zpětná vazba ke zlepšení práce mateřské školy

Pedagogické porady

- probíhají počátkem každého měsíce dle aktuální situace
- obsahem porad je řešení otázek a problémů řízení, organizace dne, vzdělávací práce a provozu školy
- vychází z plánování školy, z kontrolní činnosti a navrhuje realizaci následných opatření
- všichni pracovníci mají možnost vyjádřit se k diskutovaným otázkám a podílet se na řešení a rozhodování
- podrobný rozpis porad v Ročním plánu
- zápis z porad je archivován

Provozní porady

- pravidelné schůzky vedoucích učitelek obou MŠ s vedením školy 1x za 14 dní v případě potřeby častěji
- aktuální řešení provozních a stravovacích probíhá dle potřeby

Kritéria pro hodnocení provozních zaměstnanců

- plní všechny úkoly dané v pracovní náplni
- dodržují řády a směrnice školy a pracovní dobu
- veškeré vybavení a prostory udržují v čistotě, zdravotně nezávadné a bezpečné
- zahrada v MŠ je upravená a bezpečná
- dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava, je zachována skladba jídelníčku, dodržovaná technologie přípravy pokrmů a nápojů, děti mají dostatek tekutin
- pracovnice se samy chovají dle zásad zdravého životního stylu
- s dětmi se zbytečně nemanipuluje
- zaměstnanci se vyhýbají negativním slovním komentářům, podporují u dětí samostatnost, dostatečně je chválí
- spolupracují s ředitelkou a učitelkami na dalších aktivitách školy
- pracují profesionálním způsobem, v souladu se společenskými pravidly

6. 3. Časový plán evaluace

Mateřská škola hodnotí svou práci systematicky, komplexně a pravidelně, podle předem připraveného plánu .

- Soulad ŠVP (TVP) s RVP PV – průběžně (nejméně 1x měsíčně)
- Hodnocení TVP – po dokončení každého tematického celku, plnění cílů ŠVP (TVP)
- Portfolia – nejméně 1x měsíčně, hodnocení vzdělávacích výsledků dítěte, sledování rozvoje a osobní vzdělávací pokroky u každého dítěte - dokumentace
- PLPP, IVP – čtvrtletně, zachycení případných problémů, vyvození odborně podložených závěrů, případně odborná pomoc

- Materiálně technické vybavení – 1x ročně
- Pomůcky, podmínky vzdělávání – 1x za 14 dní – porady vedení ZŠ a MŠ

6. 4. Odpovědnost učitelek a dalších pracovníků

Povinnosti učitele mateřské školy:

učitel mateřské školy odpovídá za to, že:

- veškerá pedagogická činnost odpovídá filosofii školy
- TVP, který zpracovává je v souladu s ŠVP, který je v souladu s RVP PV
- program pedagogických činností je cílevědomý a je plánován
- je pravidelně sledován průběh předškolního vzdělávání a jsou hodnoceny jeho podmínky i výsledky

učitel mateřské školy vykonává tyto odborné činnosti:

- analyzuje věkové a individuální potřeby dětí a rozsahu těchto potřeb zajišťuje profesionální péči o děti, jejich výchovu i vzdělávání
- realizuje individuální a skupinové vzdělávací činnosti směřující cílevědomě k rozvoji dětí, rozšiřování jejich kompetencí
- samostatně projektuje výchovné a vzdělávací činnosti, provádí je, hledá vhodné strategie a metody pro individualizované vzdělávání dětí
- využívá oborové metodiky a uplatňuje didaktické prvky odpovídající věku a individualitě dětí
- projektuje a provádí individuální výchovně vzdělávací činnosti s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami
- provádí evaluační činnosti- sleduje a posuzuje účinnost vzdělávacího programu, kontroluje a hodnotí výsledky své práce, monitoruje, kontroluje a hodnotí podmínky vzdělávání
- provádí pedagogickou diagnostiku, sleduje a hodnotí individuální pokroky dětí v jejich rozvoji a učení, výsledky evaluace samostatně uplatňuje v projektování i v procesu vzdělávání
- odborně vede další zaměstnance mateřské školy, kteří se podílejí na péči, výchově a vzdělávání dětí s priznanými podpůrnými opatřeními
- provádí poradenské činnosti pro rodiče ve věcech výchovy a vzdělávání jejich dětí v rozsahu odpovídajícím pedagogickým kompetencím učitele a možnostem mateřské školy
- analyzuje vlastní vzdělávací potřeby a naplňuje je sebevzdělávacími činnostmi
- eviduje názory, přání a potřeby parterů ve vzdělávání (rodičů, spolupracovníků, základní školy, obce) a na získané podněty reaguje

Učitel mateřské školy vede vzdělávání tak, aby:

- se děti cítily v pohodě (psychické, fyzické, sociální)
- se děti rozvíjely v souladu se svými schopnostmi a možnostmi a současně byl podněcován jejich individuální rozvoj
- děti měly dostatek podnětů k učení a radost z něj
- bylo posilováno sebevědomí dětí, a jejich důvěra ve vlastní schopnosti
- děti měly možnost vytvářet a rozvíjet vzájemné vztahy a cítit se ve skupině bezpečně
- byl dostatečně podporován a stimulován rozvoj jejich řeči a jazyka
- se děti seznamovaly se vším, co je pro jejich život a každodenní činnosti důležité
- děti mohly pochopit, že mohou prostřednictvím vlastních aktivit ovlivňovat své okolí
- děti obdržely speciální podporu a pomoc, pokud ji dlouhodobě či aktuálně potřeb

Ve vztahu k rodičům učitel mateřské školy:

- usiluje o vytváření partnerských vztahů mezi školou a rodiči
- umožňuje rodičům přístup za svým dítětem do třídy a účastnit se jeho činností
- umožňuje rodičům účastnit se na tvorbě programu školy i na jeho hodnocení
- umožňuje rodičům aktivně se podílet na adaptačním procesu
- vede s rodiči dítěte průběžný dialog o dítěti, jeho prospívání, rozvoji a učení (pravidelná individuální konzultační činnost, práce s portfoliem dítěte aj.)

7. Vzdělávací obsah

ŠVP naší MŠ je ucelená vzdělávací nabídka uspořádaná do integrovaných bloků.

- Hlavní smysl integrovaného bloku je (záměry, co přinese jeho realizace rozvoji a vzdělávání dětí, klíčové kompetence, které jsou rozvíjeny)

7. 1. V Mateřské škole Dyjákovičky jsou tyto bloky:

1. Podzim čaruje barvami

Dítě a jeho tělo

- Jak vypadám

Dítě a jeho psychika

- Vzpomínáme na prázdniny
- Co umí vítr, déšť

Dítě a ten druhý

- Moje třída, značka, kamarádi
- Den v MŠ

Dítě a společnost

- Vzpomínáme na prázdniny
- A já sám -pravidla společného soužití

Dítě a svět

- Malíř podzim
- Koulelo se jablíčko
- Boudo, budko
- Šel zahradník do zahrady

2. Zima je tu děti

Dítě a jeho tělo

- Alenka stůně
- Sněhový skřítek
- Zimní sporty

Dítě a jeho psychika

- Dva Mrazíci
- Den za dnem

Dítě a ten druhý

- Ten dělá to a ten zas tohle
- Mikuláš, přišel s čertem na koláč

Dítě a společnost

- Masopust
- Já jsem muzikant
- Za dveřmi jsou Vánoce

Dítě a svět

- Zvířátka v zimě
- Zima čaruje

3. Jaro dělá pokusy

Dítě a jeho tělo

- Co jezdí, létá, plave

Dítě a jeho psychika

- Můj den

Dítě a ten druhý

- Já a moje rodina

Dítě a společnost

- Kam patřím
- Maminka má dneska svátek
- Zajíčková koleda

Dítě a svět

- Jaro v trávě
- Když jsem já sloužil
- Barvy jara

4. Duhové léto

Dítě a jeho tělo

- Letní sporty

Dítě a jeho psychika

- Hurá prázdniny

Dítě a ten druhý

- Holky, kluci hurá k vodě

Dítě a společnost

- Blíží se k nám prázdniny

Dítě a svět

- Kdo žije u potoků, řek a rybníků
- Přijel cirkus

7. 2. V Mateřské škole Vrbovec jsou tyto bloky:

Každé téma obsahuje vzdělávací oblasti:

- Dítě a jeho tělo
- Dítě a jeho psychika
- Dítě a ten druhý
- Dítě a společnost
- Dítě a svět

1. Blok – Pestrobarevný podzim

1. Téma: Jdeme do školky

- Školka nás volá
- Poznáváme MŠ a její okolí
- Vlaštovičky odlétají
- Přichází podzim

2. Téma: Sklízíme plody podzimu

- Podzim na zahradě a na poli
- Barvy podzimu
- Volně žijící zvířata
- Voňavá jablíčka

3. Téma: Podzimní čas

- Podzim v lese
- Co umí vítr a déšť
- Sbíráme plody podzimu
- Když kamarád stůně

2. Blok – Kouzlo zimy

4. Téma: Vánoční čas

- Přišel k nám Mikuláš
- Těšíme se na Ježíška
- Kouzlo Vánoc

5. Téma: Kouzlo zimní přírody

- Když napadne sníh
- Zvířátka v zimě
- Jak se v zimě oblékáme
- Zimní hry a sporty

6. Téma: Objevujeme svět

- Hádej, čím jsem
- Co děláme celý rok
- Dopravní prostředky
- Těšíme se na masopust

3. Blok – Jarní probuzení

7. Téma: Jak se rodí jaro

- Lidské tělo
- Přichází jaro
- Život u vody – koloběh
- Jaro na zahradě

8. Téma: Příroda se probouzí

- Domácí zvířata a jejich mláďata
- Velikonoční koledování
- Týden Země
- Vůně květin
- Ptáčci na jaře

4. Blok – Čas letních her a radostí

9. Téma: Rozkvetlý máj

- Moje rodina
- Z čeho se vyrábí...
- Jedeme na výlet do ZOO
- Živá a neživá příroda
- Moje vlast

10. Téma: Svět kolem nás

- Týden dětské radosti
- Vesmír
- Život na vesnici a ve městě
- Hurá na prázdniny

7. 2. 1. Podzim

Charakteristika bloku:

Tento blok zařazujeme na začátku školního roku, kdy se mění složení třídy. Nově nastupující děti se adaptují na nové prostředí a režim, starší děti přebírají roli zkušených rádců a pomocníků a spolu s ostatními budují novou komunitu. Témata tohoto bloku se převážně týkají navázání sociálních vztahů, seznámení s novým prostředím, rozvíjením sebeobslužných dovedností a podporou komunikace mezi s dětmi i dospělými. Vycházíme nejenom z organizačních změn, ale i ze změn v přírodě, z podzimního počasí, z podzimní sklizně ovoce a zeleniny a z podzimních akcí školy, které nám pomáhají podpořit dobré vztahy v mateřské škole a do programu školy zapojit i rodiče nových dětí. Při vhodném počasí seznamujeme děti s přírodou v blízkém okolí školy a využíváme ji k pozorování, k procházkám i hrám.

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje):

- seznámit děti s prostředím mateřské školy a zajistit, aby se zde cítily dobře a bezpečně
- rozvoj a užívání smyslů
- rozvoj sebeobslužných dovedností
- rozvoj schopnosti řídit své chování vůlí
- rozvoj komunikativních dovedností dítěte (verbálních i neverbálních)
- rozvoj schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů k jiným lidem
- podporovat dětská přátelství
- rozvoj základních společenských postojů a návyků
- vytváření vztahů k místu, ve kterém žije a vytváření pozitivního vztahu k němu
- osvojování si poznatků o přírodě a k péči o ni

Očekávané výstupy:

- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- zvládat pohybové dovednosti a prostorovou orientaci
- pojmenovat většinu toho, čím je dítě obklopeno
- přirozeně a bez zábran komunikovat
- adaptovat se na život v mateřské škole
- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla

Navrhované činnosti:

- spontánní hra
- manipulace a hry s hračkami
- seznamování s říkadlovými melodiemi, básněmi, písněmi a pohybovými hrami
- individuální a skupinové výtvarné činnosti
- rozhovory na téma „Kdo jsem a kam patřím“, „Moje značka“, „Moje oblíbená hračka“, „Kdo je můj kamarád“, „Kam co patří...“
- tvorba pravidel společného soužití ve třídě
- vycházky s pozorováním zahrádek a polí, pracovní činnosti na zahradě
- pozorování stromů, jejich plodů, hledání rozdílů, znaků, sběr přírodnin

- hry a experimentování s nimi, třídění, porovnávání, počítání, skládání
- skupinové práce, výtvarné a pracovní činnosti
- prohlížení knih, encyklopedií, rozhovor nad obrázky, smyslové, námětové a konstruktivní hry...

7. 2. 2. Zima

Charakteristika bloku:

Zimní blok je postaven na změně ročního období bohaté nejen na pozorování, pokusy a pohybové aktivity na sněhu, ale také na přípravě vystoupení na vánočních besídkách a přípravě předškolních dětí na zápis do základní školy. Pokračujeme v utváření pozitivního třídního klimatu, rozšiřujeme poznávání základní školy i blízkého okolí, seznamujeme děti s profesemi a řemesly a s novými manuálními dovednostmi. V lednovém období se zaměřujeme na poznání vlastního těla, na podporu zdraví a správné životosprávy spojené s otužováním, pomáháme se spoluvytvářením zdravého a bezpečného prostředí a vytváření dobré nálady v období čekání na jarní sluníčko.

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje):

- rozvoj pohybových dovedností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé a jemné motoriky, ovládnutí pohybového aparátu
- uvědomění si vlastního těla, osvojení si poznatků o těle a zdraví
- rozvoj řečových a jazykových dovedností
- rozvoj tvořivosti
- rozvoj pozitivních citů dítěte
- rozvoj estetického vnímání, citění a prožívání
- posilování prosocionálního chování ve vztahu k ostatním lidem
- rozvoj kulturně estetických dovedností
- rozvoj schopnosti přijímat základní hodnoty společenství
- vytvoření si vztahu k tradicím a hodnotám společnosti
- aktivně se podílet na společných akcích
- osvojení dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností ke spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí

Očekávané výstupy:

- koordinovat další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat se, about se apod.)
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce apod.)
- naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- vědomě užívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucitění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- navazovat kontakty s dospělými

- přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- práce s literárními texty, o obrázkovém materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií

Navrhované činnosti:

- experimenty
- hry a pokusy se sněhem a ledem
- zimní radovánky
- pozorování ptáků a péče o ně
- básně, písně a hry se zimní tematikou
- výtvarné, a pohybové vyjádření zimy
- práce s knihami a encyklopediemi, literárními texty, o obrázkovým materiálem a dalšími médii
- hry na poznávání jednotlivých částí těla
- námětové hry
- hry podporující rozvíjení slovní zásoby
- pracovní listy zaměřené na logiku, porovnávání, počítání, postřeh
- hádanky...

7. 2. 3. Jaro

Charakteristika bloku:

Období jara je předurčeno k poznávání přírody z hlediska fauny i flory a s tím spojeným pozorováním na krátkých výletech do okolí. Lepší počasí dovoluje k rozvoji pohybových dovedností využít nejen vnitřní prostory mateřské školy, ale hlavně zahradu mateřské školy a nedaleké obecní hřiště. V čase velikonočních svátků dětem přibližujeme lidové zvyky a tradice a zlepšujeme jejich dovednosti při zdobení kraslic i jarní výzdobě školy. Pomáháme s jarním úklidem tříd, hřiště i okolí mateřské školy. Při besídkách ke Dni matek posilujeme jejich sebevědomí, prožívání a příjemný pocit z vlastních výkonů. I těmito činnostmi rozvíjíme komunikaci, kooperaci a pocit sounáležitosti s naší společností.

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje):

- rozvoj užívání všech smyslů
- rozvoj psychické i fyzické zdatnosti
- rozvoj smyslového vnímání
- posilovat přirozené poznávací city dítěte
- zpřesňování vnímání
- rozvoj pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení
- rozvoj schopností vytvářet a rozvíjet citové vztahy k okolí
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí, přizpůsobit se, spolupracovat a spolupodílet se
- osvojení dovedností potřebných k péči o okolí
- vytvoření podvědomí vlastní sounáležitosti se světem
- vážit se života ve všech formách
- vytvořit pocit sounáležitosti s živou i neživou přírodou

- umět využívat technické pomůcky k získávání nových znalostí o světě

Očekávané výstupy:

- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet, chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí apod.)
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- pojmenovat části těla, některé orgány, znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- sledovat a vyprávět pohádku, příběh
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky, utvořit jednoduchý rým
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- vyjadřovat svou fantazii a představivost v tvořivých činnostech i ve slovních výpovědích k nim
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je, rozhodovat o svých činnostech
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují, odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.

Navrhované činnosti:

- pozorování přírody, domácích zvířat, ptáků a hmyzu
- příprava oslav Velikonoc a Dne matek
- námětové hry na téma Rodina
- písně a básně s tematikou jaro a maminky
- výzdoba třídy
- výtvarné tvoření z odpadového materiálu
- práce s knihou
- rozhovory a diskuze, dokončování příběhu Co by se stalo, kdyby...

7.2.4. Léto

Charakteristika bloku:

Na konci školního roku využíváme získaných znalostí a dovedností dětí k náročnějším činnostem, více času trávíme venku a tomu přizpůsobujeme většinu aktivit. Každý rok pořádáme polodenní výlet pro děti. Pěkné počasí využíváme na akce jako je zahradní slavnost či „šerpování“ prvňáčků. Předškolní děti jsou v tomto období vedeny k vyhledávání informací a práci s nimi. Mají více prostoru pro svoje aktivity a spontánnost, v nichž využívají svou představivost a fantazii. Zapojují do nich i mladší kamarády a nenásilně je tím vychovávají k převzetí role pomocníků v dalším školním roce. Toto období využíváme k plánování a realizaci letních aktivit, k pohybovým aktivitám na školní zahradě i k otužování a sprchování dětí. Prázdninový provoz je obdobím volnějšího režimu s využitím zájmových aktivit dětí.

Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje):

- rozvoj psychické i fyzické zdatnosti při venkovních aktivitách
- osvojení si dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečnosti a osobní pohody
- rozvoj dětské pozornosti, paměti, představivosti a fantazie

- rozvoj tvořivosti
- osvojení dovedností předcházejících čtení a psaní
- vytváření základů pro práci s informacemi
- získání schopností řídit své chování vůlí
- rozvoj sebedůvěry
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s jinými dětmi a dospělými
- vytvoření povědomí o mezilidských a morálních hodnotách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se přirozenému vývoji a běžným změnám
- osvojování si poznatků o světě a životě užitečných pro elementární povědomí o přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a proměnách

Očekávané výstupy:

- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- zacházet s předměty denní potřeby, drobnými nástroji, běžnými pracovními pomůckami
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky a nápady, vést rozhovor
- poznat napsané své jméno, poznat některé číslice a písmena
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární základní souvislosti, chápat prostorové pojmy
- řešit problémy, úkoly a situace, předkládat „nápady“
- být citlivý ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je správné a co je špatné
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými lidmi i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat o pomoc
- seznamovat se s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí, získat zkušenosti s jejich vlastnostmi (pokusy, zkoumání)
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník, apod.)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životné prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí
- vnímat, že svět má svůj řád

Navrhované činnosti:

- výlet
- práce s mapou, globusem a encyklopediemi
- výtvarné ztvárnění zážitků z výletu
- experimentování s vodou, pískem a kameny
- sportování na školní zahradě
- vycházky do okolí
- rozhovory a námětové hry na téma cestování a prázdniny
- srovnávání dopravních prostředků
- hry a činnosti, které vedou k opakování a ověření a prohlubování v průběhu roku získaných znalostí a dovedností

Plánování a realizace bloků je prováděna podle následujících zásad:

- časové období jednotlivých bloků je odvozeno od náročnosti tématu a zpětné vazby dosažených výsledků práce s dětmi, ale vzhledem k propojenosti tříd by mělo začínat a končit v přibližně stejnou dobu
- kompetence a dílčí cíle jednotlivých oblastí tematické části plánují všechny učitelky v MŠ společně, tvoří třídní ŠVP, který tvoří učitelky na svých třídách s přihlédnutím ke specifickým podmínkám skupiny dětí.
- plánované činnosti jednotlivých oblastí vychází z podmínek třídy, měly by nést znaky prožitkového učení (spontaneita, objevnost, komunikativnost, prostor pro aktivitu a tvořivost, celostnost) a připravují je společně učitelky na třídě
- k preferovaným činnostem patří spontánní hra, experimentace, psychomotorická cvičení, výlety, exkurze, kooperativní hry, práce s encyklopediemi, ruční práce s přírodním a jiným materiálem
- uplatňujeme metody práce, mezi které patří komunitní kruh, tvořivá dramatika, prožitkové učení
- učitelky myslí na to, že nejlépe se děti učí navzájem, takže kdykoli to situace umožňuje, dávají tomuto učení prostor (tzv. sociální učení)

7. 3. Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Dvouleté dítě projevuje velkou touhu po poznání, experimentuje, objevuje. Poznává všemi smysly. Vymezuje se vůči ostatním, osamostatňuje se, bývá silně egocentrické. Neorientuje se v prostoru a čase, žije přítomností a situacemi, které je naplňují. V pohybových aktivitách je méně obratné. Proti starším dětem má výrazně méně zkušeností. Rozdíly v jednotlivých oblastech vývoje jsou velmi výrazné. Dvouleté dítě se učí nápodobou, situačním učením, vlastním prožitkem a především hrou. Vyžadují opakování činností, rituály, pozornost udrží krátkou dobu.

7. 3. 1 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

V obou MŠ jsou hračky 0+ a pomůcky vhodné pro dvouleté děti. Skříňky jsou zabezpečeny, věkově nevhodné hračky a pomůcky jsou ukládány mimo dosah dvouletých dětí. Prostředí třídy poskytuje dostatečný prostor ke hře i průběžnému odpočinku. Obě mateřské školy mají dostatečné hygienické zázemí s odpadkovými koši na pleny.

7. 3. 1. 1. Dítě a jeho tělo – oblast biologická

Podporovat fyzickou pohodu, tělesnou zdatnost a pohybovou zdravotní kulturu, rozvoj manipulačních a sebeobslužných činností -každodenní cvičení, pohybové chvílky, pobyt venku.

Fyzický rozvoj a pohybová koordinace

Konkretizované výstupy:

- postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly
- běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze
- vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu
- otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace
- zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení
- házet a chytat míč, užívat různé náčiní, nářadí
- užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážedla)
- pohybovat se bezpečně ve skupině dětí
- pohybovat se koordinovaně a jistě, a to i v různém přírodním terénu (např. v lese, na sněhu, v písku)
- přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů
- pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 minuty a více)
- být pohybově aktivní po delší dobu (10 minut a více) v řízené i spontánní aktivitě
- pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus
- doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech)

Jemná motorika, koordinace ruky a oka

Konkretizované výstupy:

- upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje
- tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím - vést stopu tužky při kresbě, apod.
- napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary, popř. písmena
- pracovat se stavebnicemi, skládkami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat kličku)
- zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem-překládání, textilem, modelovací hmotou)
- kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů
- zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly)

Sebeobsluha

Konkretizované výstupy:

- pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)
- samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky
- samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek
- postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky
- udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce

Zdraví, bezpečí

Konkretizované výstupy:

- pojmenovat viditelné části těla včetně některých dílčích částí (např. rameno, koleno, loket, zápěstí) a některé vnitřní orgány (např. srdce, plíce, mozek, žaludek)
- mít poznatky o narození, růstu těla a jeho základních proměnách
- znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek
- uvědomovat si, co je nebezpečné
- projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám
- chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě)
- znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)
- vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat)
- bránit se projevům násilí

7. 3. 1. 2. Dítě a jeho psychika – oblast psychologická

Podporovat duševní pohodu, psychickou odolnost, rozvoj intelektu, řeči a jazyka, citů a vůle, stimulovat rozvoj vzdělávacích dovedností dítěte -veškeré činnosti v MŠ, rozhovory s dětmi.

Jazyk a řeč

Konkretizované výstupy:

- spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek nebo pohádek médií
- vyslovovat všechny hlásky správně a mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu, ovládat sílu a intonaci hlasu
- znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitelek, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů, popř. znát i některé, které se týkají vzdálenějšího světa)
- mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí
- používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky
- dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené)
- dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt, reagovat správně na neverbální podněty)
- sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat
- předat vzkaz
- chápat jednoduché hádanky a vtipy
- poznat a najít k sobě slova, která se rýmují, doplnit chybějící slovo rýmu
- poznat a vyhledat slova protikladného významu (antonyma), podobného významu (synonyma), stejně znějící a slova různého významu (homonyma)
- rozkládat slova na slabiky
- vyčlenit hlásku na počátku a na konci slova
- rozlišit krátké a dlouhé samohlásky
- znát, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit
- vnímat jednoduché písně, rýmy, popěvky v cizím jazyce

Vnímání

Konkretizované výstupy:

- zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku)
- rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus
- sluchem rozlišit slova, slabiky, počáteční slabiky a hlásky ve slovech
- rozlišit tvary předmětů, základní geometrické tvary, základní barvy (červená, modrá, žlutá), barvy složené (oranžová, zelená, fialová), další barevné kvality (odstíny aj.) a vlastnosti objektů např. lesk, hladkost a jiné specifické znaky
- správně reagovat na světelné a akustické signály
- rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku, jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto)
- odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat
- rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (např. slané, sladké, kyselé, hořké, vůni koření, různých pochutin)
- rozlišit hmatem vlastnosti předmětu (např. strukturu povrchu), určit tvar, materiál, počet, velikost

Pozornost, soustředěnost, paměť

Konkretizované výstupy:

- soustředěně poslouchat pohádku, hudební skladbu, divadelní hru (např. sledovat pozorně divadelní představení a následně ho reprodukovat), nenechat se vyrušit – neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu (např. vyřešit labyrint)
- dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost
- udržet pozornost i při méně atraktivních činnostech
- uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím
- zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu
- zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho
- záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)
- pamatovat si postup řešení (např. jednoduché stavby, postup řešení labyrintu, určitý algoritmus, zapamatovat si umístění obrázku na konkrétním místě – Pexeso)
- zapamatovat si různé zvuky zvířat, běžně užívaných předmětů – sklo, papír, kov, dřevo, ale i událostí – kroky, dveře, tekoucí voda, vítr, déšť, bouřka apod., melodii (zvuky hudebních nástrojů), jednoduché taneční kroky, pořadí cviků nebo úkonů (např. skákání Panáka), krátký rytmický celek
- uplatňovat postřeh a rychlost

Tvořivost, vynalézavost, fantazie

Konkretizované výstupy:

- rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie
- spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného
- vyjadřovat fantazijní představy
- dokončit příběh, pohádku (např. vymyslet konec, jinou variantu)
- vyprávět příběh s vizuální či akustickou oporou (podle obrázků, s dopomocí otázek atd.)
- vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymýšlet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii)
- tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů, aj.)
- s materiály, barvami (např. vytvořit koláž, smíchat barvy, zapouštět barvy do klovatiny)
- dokreslit chybějící části na obrázku, sestavit části v celek, vytvořit jednoduchý model, stavbu, provést obměnu, tvořit dle vlastní představy, např. stavby z kostek
- navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby ...)
- experimentovat s výtvarně netradičními materiály
- využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí
- improvizovat a hledat náhradní řešení

Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování

Konkretizované výstupy:

- rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)
- pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektrina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)
- rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou (např. zná některé číslice, písmena, dopravní značky)
- sledovat očima zleva doprava a dle potřeby i zprava doleva, případně v dalších směrech, jmenovat objekty zleva doprava, vyhledat první a poslední objekt ve skupině, vést čáru zleva doprava, shora dolů
- objevovat význam ilustrací, soch, obrazů
- poznat napsané své jméno, podepsat se tiskacím písmem svým jménem, popř. graficky označit své výtvary (např. použít nějaký symbol)
- napodobit základní geometrické znaky a tvary (čára svislá, čára vodorovná, křížek, vlnovka, kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník atd.)
- napodobit některá písmena, číslice
- poznat některé hudební znaky

Časoprostorová orientace

Konkretizované výstupy:

- rozlišovat vpravo – vlevo na vlastním těle, v prostoru s oporou o nějaký předmět
- rozlišovat a používat základní prostorové pojmy (např. dole, nahoře, uprostřed, před, za, pod, nad, uvnitř, vně, u vedle, mezi, nízko, vysoko, na konci, na kraji, vpředu, vzadu, blízko, daleko, dopředu, dozadu, nahoru, dolů) a těchto pojmů běžně užívat
- rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů
- orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed)
- orientovat se v prostoru podle slovních pokynů
- orientovat se v časových údajích v rámci dne (např. dopoledne, poledne, odpoledne)
- rozlišovat roční období (jaro, léto, podzim, zima) i jejich typické znaky
- rozlišovat základní časové údaje, uvědomit si plynutí v čase (např. noc, den, ráno, večer, dnes, zítra, včera, dny v týdnu)

Základní matematické , početní a číselné pojmy a operace

Konkretizované výstupy:

- rozpoznat geometrické tvary - čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník
- rozumět a používat základní pojmy označující velikost (malý - velký, větší – menší, nejmenší – největší, dlouhý- krátký, vysoký - nízký, stejný)
- rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký – těžký, lehčí – těžší, nejlehčí – nejtěžší, stejně těžký)
- porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídít předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztřídit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti)
- orientovat se v číselné řadě 1 – 10, vyjmenovat ji, porovnat, že 5 je více než 4, chápat číslo jako počet prvků
- posoudit početnost dvou souborů a určit počet do 6 (např. o kolik je více a o kolik je méně, kde je stejně)
- chápat, že číslovka označuje počet (např. 5 je prstů na ruce, 5 je kuliček)
- chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecňovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.), řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky
- řešit labyrinty (sledovat cestu)

Řešení problémů, učení

Konkretizované výstupy:

- slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje jednoduché „nápady“, experimentovat, některé problémy řešit cestou pokus – omyl
- samostatně se rozhodnout v některých činnostech
- jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, postupovat podle pokynů a instrukcí
- vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je
- projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlasy, encyklopedie, obrázkové knihy, lepoprela), znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích
- verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas, popsat, jak problém či situaci řešit (např. jak staví stavbu, skládá puzzle)
- přicházet s vlastními nápady
- projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při nepochopení, zkoušet, experimentovat
- nechat se získat pro záměrné učení
- odlišit hru od systematické povinnosti
- zacházet s předměty digitální technologie, využívat nejzákladnější funkce počítače (zapnout-vypnout, práce s myší, jednoduchou klávesnicí)

Sebevědomí a sebeuplatnění

Konkretizované výstupy:

- přijímat pobyt v mateřské škole popř. i na ozdravně rekreačním pobytu jako běžnou součást života (vědět, že rodiče chodí do zaměstnání, dítě do MŠ)
- zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé
- samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)
- respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých
- uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je
- umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)
- snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor
- umět kooperovat, dohodnout se s ostatními
- přijmout roli ve hře (např. jako organizátor, jako pozorovatel, jako spoluhráč)
- nebát se požádat o pomoc, radu

Sebeovládání a přizpůsobivost

Konkretizované výstupy:

- reagovat přiměřeně dané situaci (odmítnat agresí, přijímat vzor společenského chování, umět se podřídit)
- odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro ně obtížné
- plánovat přiměřeně věku (ví, čeho chce dosáhnout a proč)
- hodnotit druhé, sebe hodnotit vzhledem k aktuální situaci a možnostem
- přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostatcích, být schopné se z něho poučit
- přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci
- umět se přizpůsobit změnám

Vůle, vytrvalost, city a jejich projevy

Konkretizované výstupy:

- odložit splnění osobních přání na pozdější dobu
- odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti, umět požádat o pomoc)
- přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit
- přijímat pokyny
- plnit činnosti podle instrukcí
- přiměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese
- projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)
- přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)
- přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)
- umět to, co prožívá, vyjádřit slovně, výtvarně pohybově, mimikou (zážitky jednotlivé či v časové posloupnosti jako výtvarné vyprávění, komentovat obrázky apod., pomocí hudby, hudebně pohybovou a dramatickou improvizací atd.)
- rozhodovat sám o sobě (o svém chování)

7. 3. 1. 3. Dítě a ten druhý – oblast interpersonální

Podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti nebo dospělému a posilovat vzájemnou komunikaci a pohodu těchto vztahů -navázání na výchovu v rodině, mravní výchova.

Komunikace s dospělým

Konkretizované výstupy:

- navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem)
- spolupracovat s dospělým
- respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na

- situaci a podmínky)
- obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.
- rozlišovat vhodnost oslovování i tykání a vykání

Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech

Konkretizované výstupy:

- aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)
- chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat
- vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat
- spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření, být ostatním partnerem
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení
- využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla, apod.)

Sociabilita

Konkretizované výstupy:

- obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisním řešení
- všimnout si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)
- chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené
- k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)
- porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)
- nepříjemný kontakt a komunikaci dokázat odmítnout
- bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ubližovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu)
- uvědomit si vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke stáří)
- spoluvytvářet prostředí pohody
- respektovat rozdílné schopnosti
- důvěřovat vlastním schopnostem
- cítit sounáležitost s ostatními
- nabídnout pomoc

7. 3. 1. 4. Dítě a společnost – oblast sociálně-kulturní

Uvést dítě do společenství ostatních lidí, do života v lidské společnosti i do světa kultury a umění, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky a postoje estetická výchova, slušné chování.

Společenská pravidla a návyky

Konkretizované výstupy:

- umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci,
- dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v

- mateřské škole a na veřejnosti
- chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat
 - zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní potřeby
 - rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlivost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy
 - pojmenovat povahové vlastnosti
 - pochopit funkci rodiny a jejích členů

Zařazení do třídy / skupiny/

Konkretizované výstupy:

- orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování
- reagovat na sociální kontakty druhých dětí otevřeně a zařazovat se mezi ně pomocí sociálně úspěšných strategií (vlídné přijetí, humor, projevení zájmu, akceptování či podání návrhů, nabídnutí spolupráce, pomoci, fair play)
- vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy
- navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství
- cítit se plnohodnotným členem skupiny
- projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce i úsilí
- být schopné přistoupit na jiný názor porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy, podřídit se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému program

Kultura, umění

Konkretizované výstupy:

- pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)
- vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)
- v kulturních místech (např. divadle, galerii, muzeu atd.) respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění
- všimnout si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad, zámek, zajímavá stavba atd.)
- zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů – viz výše)
- vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností (viz výše)

7. 3. 1. 5. Dítě a svět – oblast environmentální

Založit u dítěte povědomí o okolním dění, o vlivu člověka na životní prostředí a vytvořit základy pro odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí -ekologická výchova, environmentální výchova – ochrana živočichů, rostlin.

Poznatky, sociální informovanost

Konkretizované výstupy:

- orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)
- zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v mateřské škole opakují
- rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu, co se ve známém prostředí děje)
- mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá, co mu bylo zprostředkováno či vysvětleno (např. poznatky o přírodě živé i neživé, o přírodních jevech a dějích, o lidech a jejich životě, o kultuře či technice)
- uvědomovat si, že jak svět přírody, tak i svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý a ne vždy šťastný
- mít poznatky o své zemi, (znát název státu, státní vlajku, hymnu, prezidenta, hlavní město, významné svátky a události)
- mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů - přírodní podmínky, oblečení, zvyky, strava, stavby, kde co roste, nebo se pěstuje, žijí zvířata apod.)
- mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru apod. (např. o koloběhu vody, střídání denních i ročních období a jejich příčinách, některých planetách)
- chápat základní pravidla chování pro chodce
- mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav

Adaptabilita ke změnám

Konkretizované výstupy:

- zajímat se, co se v okolí děje, všimnout si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování
- vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat
- ctít oslavy narozenin, svátků, slavností

Vztah k životnímu prostředí

Konkretizované výstupy:

- znát, co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné – vítr, déšť, záplavy, teplo, sucho, mrazy), co může ohrožovat zdravé životní prostředí
- uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí (podporovat či narušovat zdraví, přírodní prostředí i společenskou pohodu)
- všimnout si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce, nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.
- spoluvytvářet pohodu prostředí (cítit se spokojeně a bezpečně)
- být citlivý k přírodě

7. 4. Rámcové cíle

Záměrem předškolního vzdělávání je rozvíjet každé dítě po stránce fyzické, psychické i sociální a vést je tak, aby na konci svého předškolního období bylo jedinečnou a relativně samostatnou osobností, schopnou (kompetentní, způsobilou) zvládat, pokud možno aktivně a s osobním uspokojením, takové nároky života, které, jsou na ně běžně kladeny (zejména v prostředí jemu blízkém, tj. v prostředí rodiny a školy), a zároveň i ty, které ho v budoucnu nevyhnutelně čekají. Mateřská škola sleduje při své práci tyto cíle, k jejichž dosažení napomáhá vzdělávací obsah, formy a metody práce, komplexnost ŠVP.

- **7. 4. 1. Rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání**
- **7. 4. 2. Osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost**
- **7. 4. 3. Získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevat se jako samostatná osobnost působící na své okolí**

7. 5. Klíčové kompetence

Jsou vytvářeny základy klíčových kompetencí důležité pro další vzdělávání:

- klíčové kompetence jsou chápány jako soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince

7. 5. 1. Kompetence k učení

Dítě ukončující předškolní vzdělávání:

- dokáže se soustředit
- je zvědavé
- učí se spontánně, ale vědomě
- dovede dokončit práci, postupovat podle instrukcí
- zkušenosti uplatňuje v praxi a v dalším učení
- má elementární poznatky v základních oblastech
- učí se hodnotit svoje osobní pokroky a oceňovat výkony druhých

7. 5. 2. Kompetence k řešení problémů

Dítě ukončující předškolní vzdělávání:

- umí rozlišit řešení, která vedou nebo nevedou k cíli
- řeší samostatně úkoly, na které stačí, náročnější s oporou dospělého
- vnímá elementární matematické souvislosti
- problémy řeší na základě své zkušenosti
- všímá si dění a problémů ve svém okolí
- nebojí se chybovat

7. 5. 3. Komunikativní kompetence

Dítě ukončující předškolní vzdělávání:

- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu
- domlouvá se gesty a slovy
- rozšiřuje svoji slovní zásobu a nová slova umí použít
- ovládá řeč, umí správně formulovat věty, samostatně se vyjadřovat, umí vést dialog
- ví, že se lidé dorozumívají i jinými jazyky

7. 5. 4. Sociální a personální kompetence

Dítě ukončující předškolní vzdělávání:

- je ohleduplný k druhým, rozpozná nevhodné chování
- chápe, že jdou lidé různí a dokáže být tolerantní k jejich odlišnostem
- umí si vytvořit svůj názor
- umí spolupracovat, prosadit se, ale i podřídit, uzavírá kompromisy
- přijímá zdůvodněné a vyjasněné povinnosti, dodržuje pravidla
- uvědomuje si, že za své chování zodpovídá a nese následky
- při setkání s neznámými lidmi se chová obezřetně, umí odmítnout nepříjemné chování i komunikaci
- dokáže se bránit projevům násilí druhého dítěte, ponižování a ubližování

7. 5. 5. Činnostní a občanské kompetence

Dítě ukončující předškolní vzdělávání:

- zajímá se o dění kolem něj
- rozumí tomu, že se může rozhodovat svobodně, ale za své rozhodnutí zodpovídá
- k úkolům a povinnostem přistupuje zodpovědně, váží si práce druhých
- dbá na zdraví a bezpečí svoje i druhých
- učí se plánovat, řídit a vyhodnocovat svoje činnosti a hry
- podílí se na vytváření soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat